

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Risk- och sårbarhetsanalyser 2011

Återkoppling av myndigheters redovisningar
baserade på risk- och sårbarhetsanalyser

Innehållsförteckning

Förord	4
Sammanfattning	5
1. Inledning	6
2. Syfte	7
3. Metod och material	7
3.1 Material	7
3.2 Bearbetning och analys	7
4. Resultat	8
4.1 Övergripande beskrivning av myndigheten och dess ansvarsområde.....	8
4.2 Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod	8
4.3 Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom myndighetens ansvarsområde.....	10
4.4 Identifierade och värderade hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden inom myndighetens ansvarsområde	11
4.5 Övergripande beskrivning av viktiga resurser som myndigheten kan disponera för att motstå allvarliga störningar och hantera kriser	14
4.6 Bedömning av förmågan inom myndighetens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker	15
4.7 Särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som MSB beslutar	17
4.8 Planerade och genomförda åtgärder, samt en bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.....	17
5. Slutsatser och rekommendationer	18
Bilaga	21
Lagstiftning	21
Risk- och sårbarhetsanalys	21
Figur 2. Visualisering av risk- och sårbarhetsanalysens huvudsakliga innehåll och disposition.....	23
Utgångspunkter	23
Riskbedömning	23
Sårbarhetsbedömning	23
Riskbehandling	24
Roll och ansvarsområde.....	24
Centrala myndigheter och länsstyrelser	24
Kommun och landsting	24

MSB:s kontaktperson:
Linnéa Asker, 010-240 53 26

Publikationsnummer MSB425 – Juni 2012
ISBN 978-91-7383-248-9

Förord

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:7), trädde i kraft den 1 januari 2011. Rapporten analyserar och utvärderar myndigheternas redovisningar som är baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna på en generell och övergripande nivå (jfr 9 § i förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap).

De primära syftena med återkopplingen är att skapa en övergripande bild av myndigheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser samt att stödja och bidra till att utveckla myndigheternas arbete inom området.

Ytterligare ett syfte är att analysera innehållet i myndigheternas redovisningar för år 2011 med utgångspunkt i föreskrifternas angivna disposition och innehåll i 5 §. Resultat och slutsatser från denna återkoppling kommer användas som underlag för bland annat utvärdering och utveckling av föreskrifterna.

I bilagan återfinns beskrivning av vilken förordning och föreskrifter som styr myndigheternas arbete inom krisberedskapsområdet, vilka delar en risk- och sårbarhetsanalys bör innehålla samt roller och ansvarsområden för centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner och landsting.

På uppdrag från regeringen har MSB även gjort en samlad bedömning av risker och förmågor inom svensk krisberedskap för år 2011, baserad i huvudsak på myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser och förmågebedömningar¹. Denna rapport, benämnd *Samlad bedömning – En bild av risker och förmågor inom svensk krisberedskap*, finns på MSB:s webbplats.²

---

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (Fö2011/947/SSK)

² www.msb.se

Sammanfattning

Bedömningen är att kvaliteten på myndigheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser har utvecklats jämfört med föregående år. De flesta följer även angiven disposition och innehåll i MSB:s föreskrifter, vilket ökar läsförståelsen och möjligheten att jämföra redovisningarna.

Det finns dock några myndigheter som inte anger om och hur de använt förmågebedömningens fastslagna indikatorer som anges i 6 § i bilagan till föreskrifterna, om att bedöma myndighetens egen förmåga att motstå och hantera identifierade hot och risker. Detta minskar transparensen i analysen och förståelsen för hur myndigheterna bedömt sin förmåga.

Samtliga myndigheter ska bedöma sin förmåga utifrån de två delförmågorna *krishanteringsförmåga* och *förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar* genom de indikatorer och den bedömningsskala som finns angiven i bilagan till föreskrifterna.

MSB bedömning är att i de flesta fall uppfyller myndigheterna egennyttan samtidigt som de ger ett bidrag till samhällets riskbild i stort. Därmed har de uppfyllt de huvudsakliga intentionerna med risk- och sårbarhetsanalyser. De följer även angiven disposition och innehåll i MSB:s föreskrifter.

Det förefaller som att majoriteten av myndigheterna i huvudsak har tagit till sig de rekommendationer som angavs i MSB:s återkoppling av myndigheters redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna för år 2010. Exempelvis har årets redovisningar ett bredare riskfokus än tidigare, det vill säga att myndigheterna i större utstäckning än tidigare identifierar risker som kan hota grundläggande värden såsom antagonistiska hot. Flertalet av myndigheterna har även redovisat kritiska beroenden, vilket är en utveckling jämfört med tidigare års analyser där beroenden inte beskrevs i lika stor omfattning. Liksom förra året har myndigheterna kopplat presenterade åtgärder till resultatet i redovisningarna.

Det finns utvecklingspotential inom vissa områden, bland annat att samtliga delar i redovisningen behöver följas av en beskrivning och motivering. Detta för att öka transparensen och förbättra möjligheten att jämföra dem med varandra. Ytterligare en anledning till att motivera resultatet är att det förbättrar möjligheterna för att myndigheternas redovisningar tydligare kan fungera som beslutsunderlag.

Analys av kritiska beroenden för respektive del inom ansvarsområdet bör i högre grad beskrivas och redovisas. Myndigheterna bör även inkludera samverkan med privata aktörer i större omfattning.

1. Inledning

Vid statliga myndigheter sker arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) sedan år 2002. En risk- och sårbarhetsanalys innehåller flera olika delar. Det handlar i huvudsak om att systematiskt identifiera olika oönskade händelser, bedöma hur troligt det är att händelserna inträffar, bedöma de omedelbara negativa konsekvenserna, analysera verksamhetens sårbarheter, samt bedöma förmågan att hantera olika påfrestningar.³

Syftet med risk- och sårbarhetsanalyser är att öka medvetenheten och kunskapen hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga om de hot, risker och sårbarheter som kan finnas inom det egna verksamhetsområdet samt att skapa ett underlag för egen planering. Underlaget är dessutom en informationskälla till medborgare och anställda. Utöver detta bidrar de offentliga aktörernas risk- och sårbarhetsanalyser även till att ge en generell bild av de risker och sårbarheter som finns i samhället. Denna riskbild kan utgöra en del av underlag för olika prioriteringar i samhället. För samhällets krisberedskap är det därför av stor vikt att de underlag som olika aktörer lämnar in är av god kvalitet. Risk- och sårbarhetsanalyserna bör kunna utgöra underlag dels för den egna organisationen, och dels kunna bidra till en samlad riskbild för hela samhället.

Myndigheternas ansvar att lämna en redovisning baserad på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser regleras i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, *krisberedskapsförordningen*.

Från den 1 januari 2011 gäller MSB:s föreskrifter om redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser. En föreskrift reglerar kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:6) och en reglerar statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:7). Syftet med föreskrifterna är att förenkla och utveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Utgångspunkten är bland annat att se sambanden i krisberedskapen, från den lokala nivån (kommunen) till den centrala nivån (staten) med en tydlig röd tråd mellan de olika nivåerna.

Dessutom finns en vägledning⁴ för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Vägledningen ger stöd i val av metoder, material och processer, men är inte reglerande och styrande.

MSB har till uppgift att redovisa samhällets samlade förmåga att hantera extraordinära händelser och kriser. Myndigheten ska även bistå med stöd till de myndigheter som har ett särskilt ansvar enligt 11 § i krisberedskapsförordningen. Till grund för detta ligger bland annat de

---

³ MSB, 2011. *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser*

⁴ *Ibid*

---

uppgifter som presenteras i myndigheternas redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna tillsammans med de särskilda förmågebedömningarna.

I denna rapport analyseras och utvärderas arbetsmetodik, innehåll och resultat i redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna som tagits fram av statliga myndigheter för år 2011. Analys och utvärdering sker utifrån föreskrifterna MSBFS 2010:7.

Redovisningarna analyseras på en övergripande och generell nivå, utifrån ett metodperspektiv. Rapporten utvärderar även årets redovisningar utifrån de slutsatser och rekommendationer som angavs i föregående års återkoppling av myndigheters redovisningar.⁵

2. Syfte

De primära syftena med återkopplingen är att skapa en övergripande bild av myndigheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser samt att stödja och bidra till att utveckla myndigheternas arbete inom området.

Ytterligare ett syfte är att analysera innehållet i myndigheternas redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna för år 2011, med utgångspunkt i föreskrifternas angivna disposition och innehåll. Resultat och slutsatser från återkopplingen kommer användas som underlag för bland annat utvärdering och utveckling av föreskrifterna.

3. Metod och material

3.1 Material

Materialet har analyserats i en kvalitativ studie och sammanställningen omfattar redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna samt särskild förmågebedömning för år 2011.

3.2 Bearbetning och analys

Myndigheternas redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna har tolkats och analyserats med hjälp av en kvalitativ metodik. Analysen har utförts av en arbetsgrupp inom MSB.

---

⁵ MSB 2011. *Risk- och sårbarhetsanalyser 2010. Återkoppling på redovisande myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser* (Dnr: 2010-1795)

---

4. Resultat

Nedan följer en sammanställning av de viktigaste resultaten från genomgången av myndigheternas redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna.

4.1 Övergripande beskrivning av myndigheten och dess ansvarsområde

Myndigheternas val av detaljeringsgrad och omfattning av hur de beskriver sin verksamhet och sitt ansvarsområde varierar. Flertalet myndigheter ger en övergripande beskrivning av sitt ansvarsområde utifrån de myndighetsförfordningar och instruktioner som reglerar deras verksamhet. Huvuddelen av myndigheterna beskriver sin roll och sitt ansvar utifrån ett krisberedskapsperspektiv, då huvudsakligen med utgångspunkt från krisberedskapsförfordningen och andra lagstiftningar som exempelvis epizootilagen och elberedskapslagen. Några enstaka myndigheter har även beskrivit sin bild av ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter (samordnings/sectorsansvar respektive stödjande) för olika händelser.

De flesta länsstyrelser beskriver både länet, exempelvis dess geografi och för sammanhanget relevanta verksamheter och företag. Flertalet beskriver även den egna organisation utifrån vilken roll och vilket/vilka ansvarsområden de har. Även om det finns en viss variation i beskrivningen av länsstyrelsernas ansvar, har de flesta redovisat det ansvar som följer av det geografiska områdesansvaret.

Någon länsstyrelse har också gjort en översiktlig genomgång och tolkning av olika aktörers⁶ ansvar i krishanteringssystemet med utgångspunkt utifrån olika lagstiftningar.

4.2 Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod

Majoriteten av myndigheterna har följt den disposition som MSB föreskriver i 5 § i föreskrifterna. Detta underlättar möjligheten att läsa, tolka och analysera redovisningarna. De flesta myndigheterna har även hänvisat till MSB:s vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser⁷ som underlag i sin analysprocess.

Ett fåtal myndigheter har beskrivit vilka typer av underlag som redovisningarna baseras på. De myndigheter som beskriver detta anger att de

---

⁶ Kommuner, länsstyrelsen, regeringen, landstingen, centrala myndigheter, SOS Alarm, frivilliga organisationer, media och allmänheten.

⁷ MSB 2011. *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser*

---

använder sig av analysarbeten som pågår i andra sammanhang som underlag, exempelvis andra myndigheters redovisningar baserade på deras risk- och sårbarhetsanalyser och andra utredningar.

De flesta länsstyrelser anger att de använder sig av kommunernas och landstingens risk- och sårbarhetsanalyser som underlag i sin egen analys.

Flertalet av myndigheterna beskriver, mer eller mindre utförligt, sin arbets- och analysprocess. Däremot beskrivs inte de analysmetoder man använt sig av explicit i någon större omfattning. I 2010 års återkoppling rekommenderade MSB att myndigheterna borde utveckla metodbeskrivningen från att enbart vara en processbeskrivning till en mer utförlig beskrivning av använda analysmetoder för bedömning av risker, sårbarheter och förmåga⁸. Detta gäller även för årets redovisningar.

Ett fåtal myndigheter beskriver vilka egna funktioner och kompetenser som deltagit i analysprocessen, och vilka andra organisationer som ingått i arbetet.

I flertalet av myndigheternas redovisningar anges det att arbetet utförs tvärsektoriellt. Det är önskvärt att arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser sker på detta sätt och att det finns stor delaktighet inom den egna organisationen, samtidigt som arbetet bör anpassas utifrån organisationens egna förutsättningar. Analysarbetet bör vara förankrat hos ledningen då risk- och sårbarhetsanalysen ska fungera som ett beslutsunderlag.

Myndigheterna har gjort olika typer av avgränsningar. Vanligast är att analysen är en mindre uppdatering av analysen i tidigare års redovisning eller att den baseras på den riskinventering som utfördes föregående år. Flertalet myndigheter gör avgränsningar kopplade till myndighetens verksamhets- och ansvarsområden och majoriteten har hänvisat till att avgränsning är gjord utifrån innehållet i krisberedskapsförordningen.

Då det gäller avgränsningar i analysen är det viktigt för tydlighetens skull att myndigheterna beskriver hur dessa har utförts och vad de innebär, för att tydliggöra inom vilket sammanhang som analysens fokus har legat.

Ett antal myndigheter har understrukit att de bedömningar som redovisas är mycket översiktliga, med hänsyn till händelsernas karaktär och de stora osäkerheter som förknippas med dessa.

Vissa myndigheter har inkluderat ett avsnitt om källkritik, vilket tydliggör och avgränsar hur redovisningen som baseras på risk- och sårbarhetsanalysen kan användas, och hur tillförlitliga resultaten är. Exempel på källkritik är för- och nackdelar med att använda riskmatriser. En av fördelarna som anges är att matriser ger en bättre överskådlighet men leder även till att det kan bli svårare

---

⁸ MSB 2011. MSB:s återkoppling av redovisande myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser 2010 (Dnr: 2010-1795)

att jämföra olika riskområden med varandra. En del myndigheter beskriver även en svårighet i att bedöma framför allt sannolikhet men även konsekvenserna för identifierade händelser.

4.3 Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom myndighetens ansvarsområde

De myndigheter som beskrivit *samhällsviktig verksamhet* har i huvudsak utgått ifrån MSB:s definition i 2 § i föreskrifterna.

En verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor.

- *Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.*
- *Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.*

Det finns olika tolkningar bland myndigheterna gällande vilka verksamheter som är samhällsviktiga och omfattning och detaljeringsgrad av beskrivning av samhällsviktig verksamhet varierar stort. Ett antal myndigheter har även beskrivit kritiska beroenden under detta avsnitt i sina redovisningar.

Majoriteten av myndigheterna identifierar samhällsviktig verksamhet utifrån vilken roll man har för krisberedskap, exempelvis TiB, ledningsplatser, radiokommunikation etc. Andra vanliga angivna samhällsviktiga verksamheter är krishanteringsorganisationen inom länsstyrelsen, livsmedelsförsörjning, posthantering, verksamhet i religiösa samfund etc.

Några myndigheter har motiverat varför verksamheter bedöms vara samhällsviktiga exempelvis genom att beskriva uppsatta villkor/kriterier. De flesta myndigheter saknar dock en motivering till varför verksamheter har identifierats som samhällsviktiga. Genom att tydliggöra utgångspunkter för de bedömningsgrunder som använts vid identifiering och redovisning av samhällsviktig verksamhet, ökas förståelsen för andra aktörer.

Myndigheternas redovisningar indikerar att MSB fortsatt behöver utveckla stödet i arbetet med samhällsviktig verksamhet och då speciellt identifieringsprocessen, då detta är en utgångspunkt för att kunna göra en bra analys och förmågebedömning.

4.4 Identifierade och värderade hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden inom myndighetens ansvarsområde

Flertalet av myndigheterna beskriver utförligt processen för riskbedömning, och hänvisar sällan till endast en metod (se avsnitt 4.2). De metoder som beskrivs varierar i stor omfattning och det handlar generellt inte om de klassiska metoderna, som exempelvis MVA, ROSA eller IBERO, utan förefaller baseras på organisationens egna behov.

En del myndigheter har endast gett en översiktlig beskrivning av riskerna. De flesta myndigheterna har dock gett en utförlig beskrivning av identifierade risker och varför dessa risker är relevanta för den egna verksamheten och för ansvarsområdet.

Några myndigheter har redovisat att de utgått från risker i tidigare års riskidentifiering, i det efterföljande analysarbetet. MSB lägger ingen värdering i detta, men det är då viktigt att hänvisning sker till den redovisning baserad på risk- och sårbarhetsanalysen där identifieringsprocessen finns angiven för att öka transparensen i analysen.

Flera myndigheter baserar sina identifierade risker på erfarenheter av inträffade händelser och omvärldsanalyser. Det kan vara positivt att belysa inträffade händelser i redovisningen, då det ger mer tyngd åt de analyserade riskerna.

Vissa myndigheter har i sin redovisning gjort en uppdelning gällande identifierade risker för den egna verksamheten och risker kopplat till sitt verksamhets- och ansvarsområde. För majoriteten av myndigheterna har dock fokus till största del varit på den egna verksamheten och risker kopplat till myndighetens verksamhets- och ansvarsområde.

Vanligt förekommande identifierade risker är bortfall i el, tele och IT, avbrott i kommunalteknisk försörjning (vatten, avlopp, fjärrvärme), störningar i transporter, brand i lokaler samt väderrelaterade händelser (klimatförändringar/naturolyckor/naturkatastrofer). Ytterligare vanliga identifierade risker är epizooti/zoonos, pandemi samt större olycka med kemiskt utsläpp.

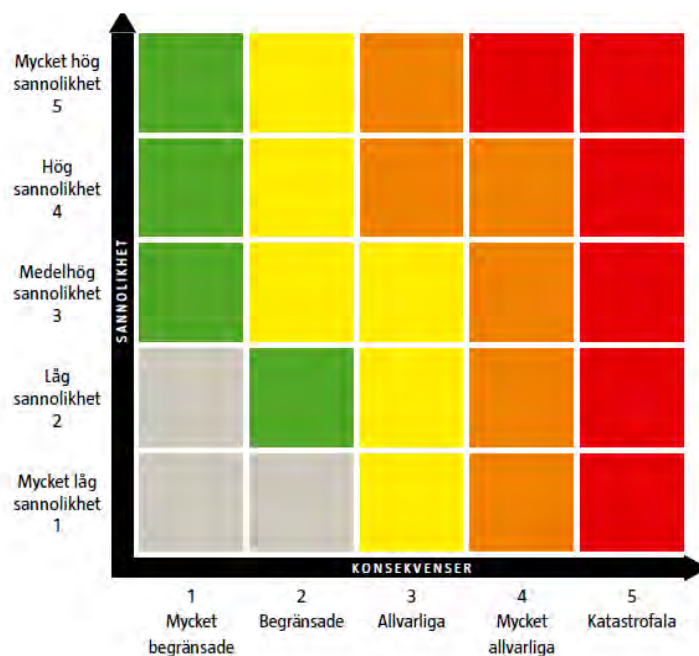
Majoriteten av myndigheterna har identifierat risker som kan hota grundläggande värden, exempelvis antagonistiska hot. Flera myndigheter, då främst länsstyrelser, har även identifierat risker som sociala risker/social oro och smittat vatten. Även naturolyckor och anpassning till ett förändrat klimat är frågor som är mer frekvent förekommande än tidigare i årets redovisningar. Vad gäller de centrala myndigheterna har stor uppmärksamhet även ägnats åt teknisk infrastruktur, risker kopplat till olika typer sjukdomar och försörjningssystem.

I slutsatserna från 2010 års återkoppling av myndigheternas redovisningar rekommenderade MSB att myndigheterna borde överväga att i större omfattning inkludera risker som är kopplade mot grundläggande värden som antagonistiska hot och sociala risker⁹. Generellt sett behandlar 2011 års redovisningar dessa typer av risker i större utstäckning än förut.

Några myndigheter anser att sociala risker är svåra att analysera, speciellt med avseende på sannolikhet och konsekvens. De anser även att indikatorerna för förmågebedömningen i första hand är anpassade för extraordinära händelser och kriser med korta förlopp, och därför är de svåra att applicera på sociala risker.

I fråga om riskanalysprocessen har denna beskrivits utförligt av majoriteten av myndigheterna. I flera redovisningar saknas det dock en motivering kring varför vissa risker valts ut för fortsatt analys. Detta försvårar till viss del tolkningen av redovisningarna och minskar transparensen.

Majoriteten av myndigheterna analyserar sina identifierade risker utifrån sannolikhet och konsekvens, som ofta visualiseras med hjälp av riskmatriser (se figur 1 som exempel). I flera redovisningar utgår myndigheterna från angivna exempel i MSB:s vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser.

⁹ För mer information om sociala risker, se till exempel Länsstyrelsen i Västra Götalands rapport *Västra Götalandsmodellen – Sociala risker i risk- och sårbarhetsanalyser*. Rapport 2012-01. Rapporten finns som pdf på Länsstyrelsen i Västra Götalands webbsida: www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Figur 1. Exempel på riskmatris

Majoriteten av myndigheterna gör enbart en kvalitativ analys av identifierade risker, men det finns även ett antal myndigheter som gjort både en kvantitativ och en kvalitativ analys. I de fall det är möjligt att använda kvantitativa bedömningar, som exempelvis statistik, kan dessa användas för att ytterligare stärka möjligheten att använda risk- och sårbarhetsanalyserna som beslutsunderlag.

Några myndigheter använder andra skattningsskalor för bedömning av sannolikhet och konsekvens än de exempel som finns i MSB:s vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser. Det är upp till varje myndighet att själv välja vilka skalor som används vid analys av risker, men oavsett detta är det viktigt att varje myndighet i sina redovisningar anger innebörden av använda skalor och begrepp.

Några myndigheter har medvetet avstått från att göra sannolikhetsbedömningar av identifierade risker, då sådana bedömningar anses vara alltför subjektiva eller innehåller alltför stora osäkerheter.

Det är vanligt att myndigheterna väljer att utveckla scenarier för sin bedömning av förmåga, sårbarheter och kritiska beroenden utifrån följande risker: pandemi, långvarigt elavbrott, brand i lokaler, naturolyckor, terrorangrepp, avbrott i kommunalteknisk försörjning (vatten, avlopp, fjärrvärme).

Kopplat till framtagna scenarier, exempelvis långvarigt elavbrott, har vissa myndigheter även beskrivit riskkällor kopplat till detta, exempelvis brand, terrorhandling, väderrelaterad händelse såsom storm, översvämning etc.

Majoriteten av myndigheterna har redovisat sina beroenden, såväl interna som externa, och hänvisar till MSB:s definition av kritiska beroenden som anges i 2 § i föreskrifterna:

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till sådana funktionsnedsättningar som kan få till följd att en allvarlig kris inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort

Få myndigheter redovisar dock på vilket sätt man identifierat sina beroenden, vilket minskar tranparensen och förståelsen för hur de utfört analysen och vad de baserar sina resultat på.

Identifiering av kritiska beroenden kan med fördel ske med hjälp av förenklade metoder. Här kan resultatet av MSB:s redovisning av uppdraget om samhällskritiska beroenden *Faller en - faller då alla?*¹⁰ användas, exempelvis för att analysera beroenden för de verksamheter som andra aktörer i stor utsträckning är beroenden av, exempelvis el- och vattenförsörjning.

Vanliga angivna kritiska beroenden i myndigheternas redovisningar är el, tele, vatten, IT, transporter (varor, bränsle, dieselolja), andra externa aktörer, kommunalteknisk försörjning (dricksvatten, fjärrvärme, avlopp) tele och radio, elektroniska kommunikationer, finansiella system, datakommunikation, drivmedelsförsörjning och livsmedel. Samtliga myndigheter som analyserat sina beroenden har även redovisat personal som ett kritiskt beroende.

Ett fåtal myndigheter har redovisat att de har identifierat kritiska beroenden i samverkan med andra aktörer. Flera av länsstyrelserna pekar också på ett behov av ökad samverkan i länet, i sina redovisningar.

De flesta myndigheter redovisar sina sårbarheter i samband med förmågebedömningen. MSB har uppmärksammat detta, och kommer att beakta detta inför uppföljning och utveckling av föreskrifterna.

4.5 Övergripande beskrivning av viktiga resurser som myndigheten kan disponera för att motstå allvarliga störningar och hantera kriser

Syftet med detta avsnitt är att få en bättre överblick om vilka förstärkningsresurser som myndigheterna kan disponera. Förutom samhällsviktig verksamhet kan det finnas viktiga personella och materiella förstärkningsresurser som inte är samhällsviktiga i sig, men som är viktiga för att kunna hantera en allvarlig störning eller kris, såsom till exempel frivilligresurser, expertfunktioner, skyddsvallar etc.

Myndigheternas beskrivningar av viktiga resurser som de kan disponera för att motstå allvarliga störningar och hantera kriser varierar. I en del redovisningar anges endast interna resurser, såsom expertkompetens, utbildad personal, avtal, egna förråd, ledningsplatser, medan en del myndigheter endast beskriver externa resurser, exempelvis samverkansorgan, mobila reservkraftverk, trygghetspunkter i kommunen, frivilliga resursgrupper, hemvärnet, POSOM

---

¹⁰ *Faller en – faller då alla?* En slutredovisning från dåvarande Krisberedskapsmyndighetens arbete med samhällskritiska beroenden. Denna sammanfattade rapport finns att beställa kostadsfritt eller ladda ner som pdf på MSB:s webbsida: www.msb.se

etc. Myndigheterna motiverar inte alltid varför angivna resurser anses vara förstärkningsresurser, eller hur de ska användas vid händelse av en allvarlig störning eller kris.

Flera länsstyrelser har angivit samarbete, avtal, och överenskommelser med företag, andra myndigheter och organisationer som förstärkningsresurser för att hantera en kris, och då utifrån ett länsperspektiv. Dock har ingen av dem beskrivit vad som händer om flera aktörer ser samma resurs som sin förstärkningsresurs och hur man då prioriterar vid händelse av en kris.

Ett antal myndigheter hänvisar till att resursinventeringen pågår och ska göras med hjälp av finansiering av anslag 2:4 Krisberedskap.

4.6 Bedömning av förmågan inom myndighetens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker

Merparten av myndigheterna gör en förmågebedömning av sin krisberedskapsförmåga utifrån analyserade hot och risker/scenarier. Det framgår dock i vissa fall inte om och hur myndigheterna använt de indikatorer som anges i bilagan till föreskrifterna då bedömning gjorts.

Först när alla myndigheter använder sig av samma indikatorer och bedömningskala som anges i bilagan till föreskrifterna, är det möjligt att analysera myndigheternas bedömning av sin krisberedskapsförmåga.

Ett vanligt tillvägagångssätt för att bedöma krisberedskapsförmåga är att redovisa en sammantagen förmågebedömning med motiveringar utifrån olika allmänna scenario såsom avbrott i IT-verksamhet, långvarigt större elavbrott, avbrott elektronisk kommunikation, avbrott i telefoni samt avbrott i kommunalteknisk infrastruktur. Flera myndigheter redovisar även sin förmåga utifrån mer myndighetsspecifika scenarier såsom smittat vatten, epizootier och zoonoser, kontaminerat foder, nedfall/spridning av radioaktiva ämnen, växtskadegörare etc.

Kopplat till scenariot störningar inom elförsörjningen hänvisar flera myndigheter till samarbetet inom projektet Styrel.

I enstaka fall förekommer det att någon myndighet redovisat andra myndigheters krisberedskapsförmåga, och tar även upp andra myndigheters riskvärdering utifrån deras redovisningar för år 2010.

I sårbarhetsbedömningen ingår att bedöma förmågan och identifiera kritiska beroenden inom sitt ansvarsområde. Att genomföra en sårbarhetsbedömning av alla identifierade risker är tids- och resurskrävande. Det innebär att en avgränsning av analysen kan vara nödvändig. Detta gör dock att det blir viktigt

---

att alternera analyserade risker från år till år så fler områden analyseras över tid.

Flertalet myndigheter redovisar sina sårbarheter i samband med sin förmågebedömning. *Sårbarhet* verkar upplevas av flera myndigheter som ett komplicerat begrepp, och redovisas inte som en särskild punkt under detta avsnitt. I vissa fall redovisas sårbarheter som brister eller kritiska beroenden. Identifierade sårbarheter/brister i dessa sammanhang blir då exempelvis elförsörjning, telekommunikation, vattenförsörjning, fjärrvärme, personalbrist etc. Kopplat till personalbrist är brister i uthållighet ett gemensamt problem för myndigheterna, bland annat på grund av successiva nedskärningar i bemanningen inom många organisationer.

Ett antal myndigheter väljer att presentera sina sårbarheter indirekt, under rubriken Åtgärder i deras redovisningar. Här föreslås förändringar som kan lindra angiven sårbarhet, exempelvis genom att ta fram förslag på åtgärder för att hantera identifierade brister.

De vanligare sårbarheterna som flera myndigheter har identifierat är störningar i infrastruktur, kommunalteknisk försörjning, personalbrist, elförsörjning, evakuering, transporter etc. Ett fåtal myndigheter anger även exempelvis viktiga komponenter som måste importeras, som ett kritiskt beroende med koppling till andra länder samt en sårbarhet gällande framtida rekryteringar till organisationen av personal med nyckelkompetens, med risk för att denna specifika kompetens är svår att få tag på.

I vissa redovisningar nämns även en bristande förmåga att upprätthålla en godtagbar uthållighet i en krisledningsorganisation, beroende på otillräckliga resurser av nyckelpersoner inom verksamheten. En del myndigheter uttrycker även att ökad personalomsättning och brist på rutiner, krisplaner etc. leder till att en organisation får svårigheter att hantera en utdragen kris.

Några myndigheter anger att det är svårt att inkludera sårbarheter från privat verksamhet som en av deras brister/sårbarheter, vilket pekar på ett behov av ökad samverkan mellan privat- och offentlig verksamhet.

Vissa myndigheter har identifierat att förmågebedömning är beroende av samverkan sker inom respektive ansvarsområde. Bland annat har Livsmedelsverket angett ett fortsatt behov av att stärka dricksvatten- och livsmedelskedjans aktörer till exempel genom övningar, ett nationellt nätverk samt förbättring av den regionala samordningen och samverkan vid dricksvattenkriser.

En del länsstyrelser har angett att de tillsammans med länets kommuner och landsting, planerar att genomföra en kartläggning av samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden. Några av länsstyrelserna anger även ett behov av att utöka kunskapen om hur sociala risker kan bedömas och värderas, samt behov av att förbättra samarbetet med privata aktörer.

För flera av de aktiviteter som anses behöva utföras utifrån resultaten av förmågebedömningarna, kommer aktörerna ansöka medel från 2:4-anslag Krisberedskap.

4.7 Särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som MSB beslutar

När det gäller redovisning av den särskilda förmågebedömningen använder nästan alla myndigheter sig av den mall för särskild förmågebedömning som MSB tagit fram.

Samtliga myndigheter skulle i 2011 års bedömning bedöma sin egen förmåga samt förmågan inom sitt verksamhets- och ansvarsområde utifrån de två delförmågorna *krishanteringsförmåga* och *förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar* genom de indikatorer och den bedömningsskala som finns angiven i bilagan till föreskrifterna. Först när alla myndigheter använder sig av den mall för särskild förmågebedömning som MSB tagit fram, är det möjligt att analysera myndigheternas bedömning av sin krisberedskapsförmåga, som i förlängningen ligger till grund för den samlade krisberedskapsförmågan i regionen och nationellt. En sådan förmågebedömning är av stor vikt eftersom den bland annat ligger till grund för fördelning av resurser så att medel och andra åtgärder kan riktas dit de gör mest nytta.

De slutsatser som förmågebedömningarna resulterat i för flertalet myndigheter är bland annat att man ser ett ständigt behov av anpassningar av krisberedskapsarbetet till de förändringar som sker i myndighetens och sektorns dagliga verksamhet. Vidare anges behov av en samlad uppföljning av de slutsatser och erfarenheter som framkommit, för att ytterligare förbättra krishanteringsförmågan, samt utveckling och fördjupning av risk- och sårbarhetsanalysarbetet.

4.8 Planerade och genomförda åtgärder, samt en bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Huvuddelen av myndigheterna presenterar åtgärder som är kopplade till resultatet i redovisningen baserad på risk- och sårbarhetsanalysen.

Övning och utbildning är den vanligaste angivna åtgärden hos såväl länsstyrelser som centrala myndigheter. Majoriteten av myndigheterna anger utbildning och övning som en del av de planlagda uppgifterna för nästkommande år. Ledning och samverkan är ett vanligt förekommande tema under övningar. Därefter är fortsatta studier och kunskapsinhämtning vanligt förekommande verksamheter samt översyn av planer och kontinuitetshanteringsrutiner.

Samtliga myndigheter som redovisat sina åtgärder har angivit att de är kritiskt beroende av personal och åtgärder som ett antal myndigheter anger kopplat till detta är att ha färdiga planer, exempelvis pandemiplaner, för att säkerställa att den viktigaste verksamheten kan drivas vid stort bortfall av personal.

Det är sällan som myndigheterna har identifierat åtgärdsförslag som åligger externa aktörer att genomföra, som till exempel andra myndigheter, landsting eller kommuner. Genom att rikta åtgärdsförslag även mot andra externa aktörer kan myndigheterna ge signaler om sådant som inte fungerar på ett område som myndigheterna inte själva förfogar över.

Majoriteten av myndigheterna som redovisat sina åtgärder anger att de avser att arbeta i projektform inom prioriterade områden. Detta kan vara en indikation på att arbetet inte ryms inom ramen för ordinarie uppgifter eller att området fortsatt är i en utvecklingsfas.

Huvuddelen av länsstyrelserna anger att de avser att utveckla arbetsformer och processer framförallt i de olika former av nätverk som används. Även detta kan ses som indikation på att det finns en utvecklingspotential inom området.

Flera av länsstyrelserna är otydliga avseende vilka av de åtgärder som angetts som ska genomföras. Dessa otydligheter leder till att det kan bli svårt att följa upp dessa i efterhand. I ett antal av länsstyrelsernas redovisningar förekommer beskrivningar som att länsstyrelsen ”ska verka för att utveckla arbetsformer och nätverk”, men ingen mer konkretisering av målsättningar om vilket arbete som ska ske inom området. De centrala myndigheterna är tydligare när det gäller att beskriva vilken verksamhet som ska bedrivas inom området under den kommande perioden.

Flera centrala myndigheter anger att de ofta använder sig av särskilda medel för arbetet inom krisberedskapsområdet, exempelvis anslaget 2:4 Krisberedskap, EU-finansiering eller elberedskapsmedel. Flera länsstyrelser anger att de har behov av anslag från framförallt anslaget 2:4 Krisberedskap.

5. Slutsatser och rekommendationer

Bedömningen är att myndigheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser har utvecklats jämfört med föregående år. Flertalet följer angiven disposition och innehåll i MSB:s föreskrifter, vilket underlättar möjligheten att läsa, tolka och analysera risk- och sårbarhetsanalyserna. Redovisningarna är en grund för de åtgärder som planeras och genomförs av myndigheterna.

MSB bedömning är att i de flesta fall uppfyller myndigheterna egennyttan samtidigt som de ger ett bidrag till samhällets riskbild i stort. Därmed har de uppfyllt de huvudsakliga intentionerna med risk- och sårbarhetsanalyser.

Det förefaller även som att merparten av myndigheterna i huvudsak har tagit till sig de rekommendationer som angavs i MSB:s återkoppling av myndigheters redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna för år 2010. Exempelvis har årets redovisningar ett bredare riskfokus än tidigare, det vill säga att myndigheterna i större utstäckning än tidigare identifierar risker som kan hota grundläggande värden som antagonistiska hot. I slutsatserna från 2010 års återkoppling på myndigheternas redovisningar rekommenderade MSB att myndigheterna borde överväga att i större omfattning inkludera risker som är kopplade mot grundläggande värden. Det faktum att 2011 års redovisningar, generellt sett, behandlar dessa typer av risker i större utstäckning än förut, är positivt.

Flertalet av myndigheterna har även redovisat kritiska beroenden, vilket är en utveckling jämfört med tidigare års redovisningar där beroenden inte beskrevs i lika stor omfattning.

Kopplat till scenariot störningar inom elförsörjningen hänvisar flera myndigheter till samarbetet inom projektet Styrel. Det visar att projektet har haft en positiv inverkan på att få igång tankeprocessen angående att reducera konsekvenserna av en elbristsituation.

Samtliga myndigheter skulle i 2011 års bedömning bedöma sin egen förmåga samt förmågan inom sitt verksamhets- och ansvarsområde utifrån de två delförmågorna *krishanteringsförmåga* och *förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar* genom de indikatorer och den bedömningsskala som finns angiven i bilagan till föreskrifterna. Först när alla myndigheter använder sig av den mall för särskild förmågebedömning som MSB tagit fram, är det möjligt att analysera myndigheternas bedömning av sin krisberedskapsförmåga, som i förlängningen ligger till grund för den samlade krisberedskapsförmågan i regionen och nationellt. En sådan förmågebedömning är av stor vikt eftersom den bland annat ligger till grund för fördelning av resurser så att medel och andra åtgärder kan riktas dit de gör mest nytta.

Myndigheternas redovisningar indikerar att MSB fortsatt behöver utveckla stödet i arbetet med samhällsviktig verksamhet och då speciellt identifieringsprocessen, då detta är en utgångspunkt för att kunna göra en bra analys och förmågebedömning.

Utvärdering av föreskrifterna pågår. Utan att förekomma denna utvärdering av föreskrifternas effekt på redovisningarna baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna förefaller det som att redovisningsformen har en positiv verkan på överskådlighet och läsförståelse.

Sammanfattningsvis är bedömningen att det finns utvecklingspotential inom följande områden i myndigheternas redovisningar baserade på risk- och sårbarhetsanalyserna:

- Samtliga delar i redovisningen behöver följas av en beskrivning och motivering. Detta för att öka transparensen och förbättra möjligheten att jämföra dem. Ytterligare anledning att motivera resultatet i redovisningen är att det förbättrar möjligheterna för att tydligare kunna fungera som beslutsunderlag
- Det bör klargöras vilka funktioner, kompetenser och eventuellt andra organisationer som deltagit i analysarbetet
- Beskrivning av analysmetoder för bedömning av risker, sårbarheter och förmåga bör beskrivas tydligare och i större omfattning
- Identifiering av kritiska beroenden i samverkan med andra aktörer utanför organisationen bör utvecklas
- Samma indikatorer som finns angivna i bilagan till MSB:s föreskrifter ska användas vid bedömning av förmågan inom myndighetens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker. Det bör tydligare framgå om och hur indikatorerna använts då bedömningen gjorts

---

Bilaga

Lagstiftning

Varje myndighet har ett bestämt ansvarsområde och ansvarar för en verksamhet som främst fastslagits genom olika författningsbestämmelser. Myndigheternas verksamhet inom krisberedskapsområdet regleras främst i krisberedskapsförordningen samt ofta inom ramen för regeringens instruktion till myndigheten. Vissa myndigheter är särskilt utpekade och har ett särskilt ansvar för att främja en helhetssyn inom vissa särskilda områden, enligt krisberedskapsförordningen⁴ och övriga styrdokument som reglerar myndigheternas krishantering redovisas nedan.

Krisberedskapsförordning syftar övergripande till att statliga myndigheter genom sin verksamhet ska minska sårbarheten och utveckla en god förmåga att hantera och bedriva verksamhet under allvarliga händelser och höjd beredskap. Förordningen reglerar också att myndigheter årligen, genom att utföra en risk- och sårbarhetsanalys, ska analysera om det finns sådan sårbarhet och sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet.⁵

MSB:s föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:6) samt föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:7) som trädde i kraft den 1 januari 2011, syftar till att förenkla och utveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. En viktig utgångspunkt är att se sambanden i krisberedskapen, från den lokala nivån (kommunen) till den centrala nivån (staten) med en tydlig röd tråd mellan de olika nivåerna.

Risk- och sårbarhetsanalys

En risk- och sårbarhetsanalys kan uppnå dessa syften genom att vara utformad som ett *processtöd* eller ett *beslutsstöd*. I ett processtöd ligger fokus på hur risk- och sårbarhetsprocessen bedrivs inom en organisation. Processen kan exempelvis utformas så att sårbarheten i samhället minskar. Förslagsvis engageras så många människor som möjligt inom organisationen så att fler uppmuntras att börja arbeta med risker och sårbarheter i den egna verksamheten. När fokus ligger på att ge beslutsstöd är det i stället resultatet från risk- och sårbarhetsanalysarbetet som är det intressanta. Vanligtvis handlar det om att ställa krav på utformningen av dokumentet där analysen presenteras. Dokumentet ska vara ett beslutsunderlag för den egna organisationen och andra organisationer i arbetet med att minska sårbarheten i samhället och öka förmågan att hantera kriser¹¹

---

¹¹ MSB 2011. *Vägledning för risk – och sårbarhetsanalyser*

En risk- och sårbarhetsanalys innehåller flera olika delar och det finns en mängd olika metoder som underlättar arbetet. Oavsett vilken metod som används bör alltid vissa grundläggande delar finnas med i den slutliga analysen. I 9 § krisberedskapsförordningen sägs följande:

Varje myndighet ska i syfte att stärka sin egen och samhällets krisberedskap årligen analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området.

Vid denna analys ska myndigheten särskilt beakta

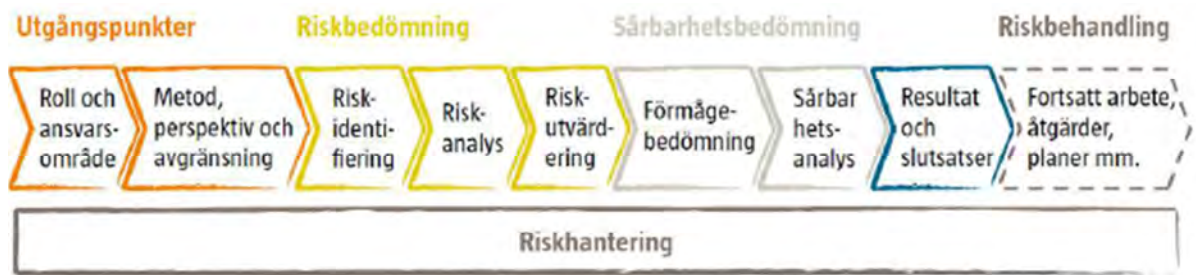
- 1. situationer som uppstår hastigt, oväntat och utan förvarning, eller en situation där det finns ett hot eller en risk att ett sådant läge kan komma att uppstå,*
- 2. situationer som kräver brådskande beslut och samverkan med andra aktörer,*
- 3. att de mest nödvändiga funktionerna kan upprätthållas i samhällsviktig verksamhet, och*
- 4. förmågan att hantera mycket allvarliga situationer inom myndighetens ansvarsområde.*

Myndigheten ska värdera och sammanställa resultatet av arbetet i en risk- och sårbarhetsanalys. De myndigheter som har ett särskilt ansvar för krisberedskapen enligt 11 § och de myndigheter som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beslutar i enskilda fall, ska lämna en redovisning baserad på analysen till Regeringskansliet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Redovisningen ska innefatta vilka åtgärder som planeras och en bedömning av behovet av ytterligare åtgärder.¹²

En risk- och sårbarhetsanalys innehåller flera olika delar och det finns en mängd olika metoder som underlättar arbetet. Oavsett vilken metod som används bör alltid vissa grundläggande delar finnas med i den slutliga analysen (se figur 2).

---

¹² SFS 2010:1074 Förordning av ändring i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap

Figur 2. Visualisering av risk- och sårbarhetsanalysens huvudsakliga innehåll och disposition

Utgångspunkter

Roll- och ansvarsområde – Inom denna fas redogör aktören vilket ansvarsområde denne har, vilket kan innefatta ett geografiskt områdesansvar och verksamhetsansvar.

Metodbeskrivning, perspektiv och avgränsning – Fasen syftar till att aktören ska beskriva vilken metod och arbetsätt som valts för att utföra risk- och sårbarhetsanalysens olika innehållsmässiga delar. Avgränsning och perspektiv handlar om att beskriva utifrån vilken lagstiftning som analysen gjorts samt vilket riskperspektiv risk- och sårbarhetsanalysen ska beröra. Olika lagstiftningar styr vilka risker som identifierats i analysen och därför är avgränsning viktigt för att innehåll och analys ska kunna bli hanterbart. Tydlighet i denna fas medför en god transparens och därmed en möjlighet att kunna jämföra olika risk- och sårbarhetsanalyser.

Riskbedömning

Riskidentifiering – I denna fas identifieras risker utifrån vald avgränsning men även utifrån den risk- och hotbild som aktören ser som aktuell. I samband med riskidentifieringen är det viktigt att beskriva *hur* identifieringen har genomförts.

Riskanalys – Utifrån det identifierade resultatet i riskidentifieringen ska en analys genomföras kring hur ofta risker kan inträffa och vilka omedelbara konsekvenser dessa kan få.

Riskutvärdering – Inom denna fas genomförs ett urval av vilka risker som organisationen ytterligare bör granska och gå vidare med för att mäta myndigheternas förmågor och sårbarheter. Vidare är riskutvärderingen ett steg för att prioritera vilka risker som omedelbart går att åtgärda för att mildra konsekvenser eller sannolikheter av vissa risker.

Sårbarhetsbedömning

Förmågebedömning – Denna fas är en del av sårbarhetsbedömningen då det är lämpligt att bedöma organisationens förmåga att förutse, motstå och hantera de risker som analyserats i riskbedömningen. I föreskrifternas bilaga (MSBFS 2010:6 och MSBFS 2010:7) finns de fastslagna indikatorerna som ska användas för att bedöma krisberedskapsförmågan.

Sårbarhetsanalys – Sårbarhetsanalysen syftar till att utförligt analysera hur allvarligt och omfattande en specifik händelse påverkar samhället eller den

egna organisationen. Förmågebedömningen och beroendeanalys kan ses som en del av sårbarhetsanalysen.

Riskbehandling

Resultat och slutsatser – Avsnittet ska i stort avhandla vilka risker och sårbarheter organisationen identifierat, slutsatser om fortsatt arbete och eventuella åtgärder för att förbättra krishanteringsförmågan.

Roll och ansvarsområde

Krisberedskapen bygger på ordinarie förvaltningsstrukturer och på principen, att den verksamhet som har ansvaret för ett verksamhetsområde i normalläge, även har ansvaret vid en allvarlig händelse (ansvarsprincipen). Vidare bygger krisberedskapen på principen att en allvarlig händelse och kris hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga (närhetsprincipen). Likhetsprincipen är ytterligare en utgångspunkt. Principens syfte är att förändringar i organisationen inte ska behöva göras mer omfattande än vad som faktiskt krävs för situationen¹³

Centrala myndigheter och länsstyrelser

De centrala myndigheterna har före en kris ett ansvar att inom sitt verksamhetsområde dels minska sårbarheten i samhället, dels utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och i höjd beredskap. Myndigheterna har även ett ansvar gällande att analysera sin egen verksamhet beträffande sårbarhet, funktion under krisförhållanden och samverkan med andra aktörer. Regeringen har i Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, *krisberedskapsförordningen*, pekat ut de myndigheter, som förutom länsstyrelserna har ett särskilt ansvar för att planera för och vidta förberedelser för att skapa förmåga att hantera en kris och för att förebygga sårbarheter och motstå hot och kriser. Vid krissituationer åläggs myndigheterna att var och en inom sitt ansvarsområde vidta de åtgärder som behövs för att hantera konsekvenserna av en krissituation.

Enligt länsstyrelsernas instruktioner ska de följa upp krisberedskapen i länets kommuner och vidarebefordra information kring detta till MSB i en årlig rapport. Under en krissituation ska länsstyrelsen verka för att samordna kommunernas insatser i länet, men också förmedla lägesinformation till Regeringskansliet och prioritera nationella resurser.

Kommun och landsting

Kommunen ska verka för att de förberedelser gällande hantering av en extraordinär händelse som inom kommunens geografiska område genomförs av statliga myndigheter, landstinget samt organisationer och företag samordnas. Kommunen ska utifrån sitt geografiska områdesansvar samordna

---

¹³ Regeringens proposition 2005/06:133. *Samverkan vid kris – för ett säkrare samhälle*

de lokala aktörernas planerings- och förberedelsearbete samt krishanteringsåtgärder vid en extraordinär händelse. Kommunen ska även samordna informationen som ges till allmänheten¹⁴

Landstingen har ett verksamhetsansvar för området hälso- och sjukvård, inklusive smittskydd och många gånger även folktandvård, kultur, kollektivtrafik, stöd till länets näringsliv, samt ansvar för regional utveckling. Enligt ansvarsprincipen ansvarar landstinget för det egna verksamhetsområdet även under allvarliga och extraordinära händelser. Ansvaret innebär att landstingen ska ha en planering och en organisation för krishantering. Planen ska beakta landstingets risk- och sårbarhetsanalys av vilka extraordinära händelser som kan inträffa i fredstid i landstinget och hur dessa kan påverka den egna verksamheten¹⁵

---

¹⁴ Sveriges kommuner och landsting, 2007. *Samhällskriser och katastrofer – juridisk handbok*. Stockholm.

¹⁵ MSB 2011. *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser*

